

**Příručka vlastníka kulturní
památky a nemovitosti
v památkově chráněných
územích**

Vážení vlastníci kulturních památek a nemovitostí v památkově chráněných územích,

velmi si vážíme Vaší osobní iniciativy, se kterou přistupujete k ochraně kulturního dědictví na území hlavního města Prahy, které je vzácným příkladem nepřetržitého urbanistického a architektonického vývoje města. Právě v hlavním městě Praze se prolínají s pohádkovou malebností gotické i renesanční domy a skvostné barokní paláce. Na ně úzce navazuje architektura nedávné secese, kubismu, funkcionalismu a současné postmoderny. To vše vytváří na malé ploše unikátní encyklopedii architektury.

Pro své mimořádné kulturně historické hodnoty bylo historické jádro Prahy dne 4. prosince 1992 zapsáno na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Předmětem ochrany a regulace z hlediska zájmů sledovaných státní památkovou péčí jsou na území hlavního města Prahy národní kulturní památky a kulturní památky, ale i nemovitosti nacházející se na území památkových rezervací, památkových zón a ochranného pásma Pražské památkové rezervace. Jsme si plně vědomi toho, že statut kulturní památky či jiná památková ochrana jistým způsobem omezuje vlastnické právo. Do budoucna bychom proto rádi poděkovali každému vlastníkovi kulturní památky a památkově chráněné nemovitosti za odpovědný přístup k ochraně kulturního dědictví, které je určující pro charakter Prahy jako pulsující metropole.

Cílem brožury, která se Vám dostává do rukou, je nabídnout Vám pomoc a základní orientaci v oblasti státní památkové péče při nakládání s kulturní památkou či nemovitostí v památkově chráněném území v hlavním městě Praze.

Příručka je zpracována k právnímu stavu ke dni 17. 11. 2010.

Magistrát hlavního města Prahy
odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu

Obsah

- 1 Úvod **7**
- 2 Prohlašování kulturních památek **8**
- 3 Národní kulturní památky **10**
- 4 Památková rezervace **10**
- 5 Památková zóna **10**
- 6 Zrušení prohlášení věci za kulturní památku **11**
- 7 Základní práva a povinnosti vlastníka kulturní památky **13**
- 8 Obecné povinnosti těch, kdo nejsou vlastníky kulturních památek **16**
- 9 Povinnosti vlastníka kulturní památky při její zamýšlené obnově **18**
- 10 Povinnosti vlastníka (správce, uživatele) nemovitosti v památkově chráněném území při zamýšleném zásahu na této nemovitosti **22**
- 11 Povinnosti stavebníků **26**
- 12 Přemísťování kulturních památek **27**
- 13 Vývoz kulturních památek a předmětů kulturní hodnoty do zahraničí **29**
- 14 Příspěvky vlastníkům kulturních památek **30**
- 15 Daňové úlevy vlastníka kulturní památky **35**
- 16 Přehled orgánů a organizací státní památkové péče **37**
- 17 Adresář **39**
- 18 Základní přehled právních předpisů a jiných normativních aktů na úseku státní památkové péče **41**

1 Úvod

Základním právním předpisem upravujícím v České republice ochranu kulturních památek je **zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči**, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon v ustanovení § 1 deklaruje zájem státu na ochraně kulturních památek a zároveň stanoví úkoly státu, které má pro účely ochrany kulturních památek plnit.

Ochrana kulturních památek má ústavní základ v usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod. Čl. 35 odst. 3 této Listiny stanoví jako obecné omezení výkonu práv, že při výkonu svých práv nikdo nesmí poškozovat mimo jiné kulturní památky nad míru stanovenou zákonem, tedy nad míru, kterou připouští zvláštní zákony. Zájem státní památkové péče na ochraně a zachování kulturních památek je také jedním z tzv. zákonem chráněných obecných zájmů, jak je zavádí čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod zakotvující jedno ze zákonných omezení vlastnického práva. Tento článek konstatuje, že vlastnictví zavazuje, a stanoví, že vlastnictví nesmí být zneužito v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy, mezi které patří i zájmy státní památkové péče.

2 Prohlašování kulturních památek

Kulturní památky prohlašuje Ministerstvo kultury rozhodnutím vydávaným v procesním režimu zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a podle **§ 3 zákona o státní památkové péči**.

Kulturní památkou mohou být věci movité i nemovité, které vykazují hodnoty vymezené v § 2 odst. 1 zákona o státní památkové péči. Nemovitými věcmi jsou pozemky a stavby spojené se zemí pevným základem, ostatní věci jsou movité. Ministerstvo kultury může za kulturní památku prohlásit především věci nebo soubory věcí, které jsou významnými doklady historického vývoje, způsobu života a životního prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti – jde o projevy tvůrčích schopností a práce člověka, které vykazují hodnoty historické, umělecké, vědecké, technické či revoluční. Dále může Ministerstvo kultury prohlásit za kulturní památky věci nebo jejich soubory, které sice samy o sobě nemají uvedené hodnoty, ale mají přímý vztah k významným osobnostem nebo historickým událostem.

Řízení o prohlášení věci za kulturní památku zahajuje Ministerstvo kultury zásadně z vlastního podnětu, výjimkou jsou archeologické nálezy (v tomto případě je řízení zahajováno na základě návrhu Akademie věd České republiky).

V řízení o prohlášení si Ministerstvo kultury opatřuje zejména vyjádření Magistrátu hlavního města Prahy, obecního úřadu obce s rozšířenou působností a Národního památkového ústavu.

Vlastníkovi věci Ministerstvo kultury oznamuje zahájení řízení a vlastník věci má možnost se v řízení vyjadřovat, navrhopvat důkazy a seznamovat se se shromážděnými podklady.

Vlastník věci, která může být prohlášena za kulturní památku a která je předmětem řízení o prohlášení, je povinen chránit ji před poškozením, zničením nebo odcizením. Je také povinen oznámit Ministerstvu kultury každou zamýšlenou i uskutečněnou změnu jejího vlastnictví, správy nebo užívání. Tyto povinnosti mu jsou uloženy ustanovením **§ 3 odst. 3 zákona o státní památkové péči**.

V souvislosti se svou povinností chránit věc by měl vlastník, pokud chce s věcí nakládat v průběhu řízení, zejména pokud ji chce upravovat nebo rekonstruovat, tento svůj záměr oznámit Ministerstvu kultury. Ministerstvo kultury potom vlastníkovi sdělí, zda může svůj záměr provést (pokud zamýšlený zásah nenaruší hodnoty věci), anebo tento zásah postupem dle § 61 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, omezí či zakáže (jestliže by znamenal porušení povinnosti chránit věc, jež je předmětem řízení).

Po posouzení všech shromážděných podkladů, včetně vyjádření vlastníka, rozhodne Ministerstvo kultury o tom, že věc za kulturní památku prohlašuje, nebo že ji za kulturní památku neprohlašuje.

3 Národní kulturní památky

Nejvýznamnější kulturní památky prohlašuje vláda nařízením na základě **§ 4 zákona o státní památkové péči** za národní kulturní památky.

4 Památková rezervace

Území, jehož charakter a prostor určuje soubor nemovitých kulturních památek, popř. archeologických nálezů, může prohlásit jako celek vláda nařízením na základě **§ 5 zákona o státní památkové péči** za památkovou rezervaci a stanovit i podmínky pro zabezpečení ochrany.

V kapitole 18 je zpracován přehled právních předpisů vymezujících památkové rezervace na území hlavního města Prahy.

5 Památková zóna

Území sídelního útvaru nebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty, může Ministerstvo kultury po projednání s krajským úřadem prohlásit nařízením na základě **§ 6 zákona o státní památkové péči** za památkovou zónu a určit podmínky ochrany.

V kapitole 18 je zpracován přehled právních předpisů vymezujících památkové zóny na území hlavního města Prahy.

6 Zrušení prohlášení věci za kulturní památku

Ministerstvo kultury může na základě **§ 8 zákona o státní památkové péči** v rámci řízení o zrušení prohlášení věci za kulturní památku určité věci odebrat statut kulturní památky.

Řízení o zrušení prohlášení věci za kulturní památku může být zahájeno především na základě žádosti. Tuto žádost je oprávněn podat vlastník kulturní památky a také právnická osoba, která není vlastníkem kulturní památky, ale na zrušení jejího prohlášení za kulturní památku prokáže právní zájem. Ministerstvo kultury však také může zahájit řízení z vlastního podnětu.

V řízení o zrušení prohlášení si Ministerstvo kultury opatřuje zejména vyjádření Magistrátu hlavního města Prahy a Národního památkového ústavu (jde-li o archeologický nález, pak i vyjádření Akademie věd České republiky).

Vlastník věci má možnost se v řízení vyjadřovat, navrhopvat důkazy a seznamovat se se shromážděnými podklady.

Prohlášení věci za kulturní památku může být zrušeno pouze z mimořádně závažných důvodů. V řízení Ministerstvo kultury zjišťuje, zda jsou tyto mimořádně závažné důvody v konkrétním případě splněny.

Mimořádně závažným důvodem, pro který může být prohlášení určité věci za kulturní památku zrušeno, je například situace, kdy není možné kulturní památku zachovat vůbec pro její rozsáhlé poškození přírodními živly (například při povodni), anebo je sice možné ji zachovat, ale pro její zachování musí být provedeny takové zásahy, které znamenají ztrátu její památkové hodnoty. Naopak, za mimořádně závažný důvod nelze považovat havarijný stav kulturní památky způsobený tím, že její vlastník zanedbal své povinnosti o kulturní památku pečovat a udržovat ji v dobrém stavu.

Ministerstvo kultury může podmínit zrušení prohlášení tím, že budou předem splněny určité podmínky, například pořízení dokumentace nebo zaměření kulturní památky.

7 Základní práva a povinnosti vlastníka kulturní památky

Povinnosti stanovené vlastníkovi kulturní památky zákonem o státní památkové péči představují omezení vlastnických práv zakotvených v § 123 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Vlastník kulturní památky je podle **§ 9 zákona o státní památkové péči** povinen o svoji kulturní památku pečovat – udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením. Užívat ji může pouze tak, aby jí užíváním nepoškozoval, tedy pouze způsobem, který odpovídá technickému stavu, památkové hodnotě a významu kulturní památky. Povinnost pečovat o svou kulturní památku a chránit ji nese vlastník na své náklady.

Jestliže vlastník kulturní památky neplní povinnosti vymezené v § 9 zákona o státní památkové péči, tedy když nepečuje o kulturní památku, neudrzuje ji v dobrém stavu nebo ji nechrání před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením, může mu být uložena **pokuta podle § 35 a násl. zákona o státní památkové péči** a může mu být také uloženo tzv. **nápravné opatření podle § 10 zákona o státní památkové péči**. Nápravné opatření spočívá v tom, že Magistrát hlavního města Prahy správním rozhodnutím vlastníkovi kulturní památky uloží povinnost provést určité, specifikované práce směřující k tomu, aby byl odstraněn závadný stav památky spočívající například v jejím chátrání, poškození a podobně. K provedení těchto prací je vlastníkovi kulturní památky určena lhůta a vlastník kulturní památky je povinen provést uložené práce na svůj náklad. Jako opatření podle § 10 zákona o státní památkové péči může být vlastníkovi kulturní památky uloženo například nezbytné statické zajištění objektu, jeho zabezpečení proti vstupu nepovolaných osob, doplnění chybějících částí střešní krytiny a podobně.

Jestliže vlastník kulturní památky neprovede ve stanovené lhůtě práce, které mu byly opatřením podle § 10 zákona o státní památkové péči uloženy, mohou být práce nezbytné pro zabezpečení kulturní památky (nikoli všechny uložené práce, ale jen ty z nich, které jsou nezbytné pro vlastní zabezpečení kulturní památky, například provizorní zastřešení či statické zajištění) provedeny na náklad vlastníka kulturní památky. O tom rozhoduje podle **§ 15 odst. 1 zákona o státní pa-**

mátkové péči Magistrát hlavního města Prahy a jde-li o národní kulturní památku, Ministerstvo kultury. Správní orgán, který rozhodl, následně vymáhá náklady vynaložené na zabezpečovací práce po vlastníkovu kulturní památky.

Jestliže vlastník kulturní památky kulturní památku převádí na jiného nebo ji jinému předává na dobu dočasnou (například na základě nájemní smlouvy nebo smlouvy o opravě věci), je povinen uvědomit toho, komu věc předává či přenechává, že jde o kulturní památku (**§ 9 odst. 4 zákona o státní památkové péči**).

Vlastník kulturní památky je povinen v souladu s **§ 12 odst. 1 zákona o státní památkové péči** bez zbytečného odkladu oznámit Magistrátu hlavního města Prahy každé ohrožení nebo poškození kulturní památky a vyžádat si jeho rozhodnutí o způsobu odstranění závady. Je-li kulturní památka stavbou, má její vlastník povinnost vyzkoušet i místně příslušný stavební úřad.

Vlastník kulturní památky je povinen v souladu s **§ 12 odst. 2 zákona o státní památkové péči** každou zamýšlenou změnu jejího užívání a jde-li o nemovitou kulturní památku i její zamýšlené vyklizení předem oznámit Magistrátu hlavního města Prahy.

Jestliže vlastník kulturní památky zamýšlí kulturní památku prodat, musí ji podle **§ 13 zákona o státní památkové péči** přednostně nabídnout ke koupi Ministerstvu kultury. Tato povinnost se týká národních kulturních památek (movitých i nemovitých) a movitých kulturních památek. Netýká se nemovitých kulturních památek. Zároveň se tato povinnost neuplatňuje v případech, kdy jde o prodej kulturní památky mezi osobami blízkými (příbuzní v řadě přímé, sourozenci, manželé a partneři; jiné osoby se považují za osoby blízké, jestliže by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní) nebo mezi spoluvlastníky. Ministerstvo kultury má pro přijetí nabídky lhůtu 3 měsíců, jde-li o movitou kulturní památku, a 6 měsíců, jde-li o nemovitou národní kulturní památku.

V souladu s **§ 19 zákona o státní památkové péči** je vlastník kulturní památky povinen umožnit osobám pověřeným orgány státní památkové péče vědecký výzkum kulturní památky, popřípadě pořízení její dokumentace. Jde-li o důležitý společenský zájem, je vlastník movité kulturní památky povinen kulturní památku přenechat především odborné organizaci k dočasnému užívání pro účely

vědeckého výzkumu nebo pro účely výstavní na náklad toho, jemuž se kulturní památka přenechá k užívání. O podmínkách přenechání kulturní památky nebo národní kulturní památky k dočasnému užívání rozhodne Magistrát hlavního města Prahy po vyjádření Národního památkového ústavu.

Práva a povinnosti stanovené zákonem o státní památkové péči vlastníku kulturní památky má na základě **§ 43 zákona o státní památkové péči** mimo jiné i občan, jemuž bylo zřízeno k pozemku, který je kulturní památkou, právo osobního užívání pozemku podle zvláštních předpisů, a dále ten, kdo s kulturní památkou nakládá jako se svou a je se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře, že mu kulturní památka patří.

Zákon o státní památkové péči zakotvuje v **§ 32 odst. 2 písm. f)** právo vlastníka kulturní památky na bezplatnou odbornou pomoc Národního památkového ústavu při zajišťování péče o kulturní památku, která je předmětem jeho vlastnictví. Odborná pomoc může mít podobu např. konzultací, zpracování průzkumů kulturní památky nebo záměru jejího restaurování. Toto právo vlastníka je jednou z forem zákonné kompenzace jeho povinností vyplývajících ze zákona o státní památkové péči.

Národní památkový ústav je právnickou osobou, má ústřední pracoviště a dále je územně členěn na odborná pracoviště s územní působností pro každý kraj. Adresy Národního památkového ústavu, kam se lze obracet se žádostí o odbornou pomoc, jsou uvedeny v kapitole 17.

Bezplatnou odbornou pomoc poskytuje vlastníkův kulturních památek i Magistrát hlavního města Prahy, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu a Ministerstvo kultury.

8 Obecné povinnosti těch, kdo nejsou vlastníky kulturních památek

Zákon o státní památkové péči upravuje v ustanovení **§ 9 odst. 2, 3** také povinnosti jiných subjektů, než vlastníků, ve vztahu ke kulturním památkám. Zákon o státní památkové péči zakotvuje povinnost všem fyzickým a právnickým osobám počínat si tak, aby nezpůsobily nepříznivé změny stavu kulturních památek nebo jejich prostředí, a tak, aby neohrožovaly zachování a vhodné společenské uplatnění kulturních památek. Tato povinnost je obecná a platí tedy pro všechny právní subjekty bez ohledu na to, zda jsou vlastníky kulturní památky nebo nikoliv, jak to ostatně vyplývá z již zmíněného čl. 35 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

Jestliže kterákoli fyzická nebo právnická osoba (bez ohledu na to, zda je či není vlastníkem kulturní památky) provádí nějakou činnost, která způsobuje nebo by i jen mohla způsobit nepříznivé změny stavu kulturní památky anebo která ohrožuje její zachování nebo vhodné společenské uplatnění (například autodopravce projíždí nákladním automobilem kolem kapličky, kterou poškozují otřesy), může Magistrát hlavního města Prahy správním rozhodnutím podle **§ 11 odst. 2 zákona o státní památkové péči** určit podmínky pro další výkon takové činnosti, nebo takovou činnost zakázat.

9 Povinnosti vlastníka kulturní památky při její zamýšlené obnově

S požadavky na zachování kulturních památek a na jejich ochranu velmi úzce souvisí právní režim, který pro obnovu kulturních památek stanoví § 14 zákona o státní památkové péči. Pod pojmem obnova je třeba rozumět práce (zásahy), které jsou vyjmenovány v **§ 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči**. Obnovou ve smyslu zákona o státní památkové péči se rozumí údržba, oprava, rekonstrukce, restaurování nebo jiná úprava kulturní památky nebo jejího prostředí.

- **Údržba** = odstranění nežádoucích změn kulturní památky, které nastaly v důsledku jejího užívání (například nový nátěr fasády domu).
- **Oprava** = odstranění následků poškození kulturní památky nebo účinků jejího opotřebení (například doplnění chybějící části střešní krytiny).
- **Rekonstrukce** = takové konstrukční a technologické zásahy do kulturní památky, které přinášejí změnu jejich technických parametrů nebo změnu její funkce či jejího účelu (například adaptace tovární budovy na výstavní prostor nebo na restauraci).
- **Restaurování** = souhrn specifických výtvarných, uměleckořemeslných a technických prací respektujících technickou a výtvarnou strukturu originálu – díla výtvarných umění nebo uměleckořemeslné práce (například obnova obrazu nebo sochy).
- **Jiná úprava** = modernizace budovy při nezměněné funkci, dále nástavba a přístavba (§ 9 odst. 1 vyhlášky č. 66/1988 Sb.). „Modernizace budovy při nezměněné funkci“ je taková úprava kulturní památky, při které se její části nahrazují modernějšími částmi, zvyšuje se její vybavenost nebo se rozšiřuje její využitelnost, a to aniž se mění její funkce (například zavedení ústředního topení namísto lokálního vytápění kamny, adaptace půdy činžovního domu pro obytné účely a podobně). „Nástavbou“ je zásah, kterým se stavba – kulturní památka zvyšuje; „přístavbou“ se stavba – kulturní památka půdorysně rozšiřuje, přičemž přístavovaná část je provozně propojena se stavbou stávající.

Jestliže vlastník kulturní památky zamýšlí provést její obnovu, je povinen si předem, tedy před zahájením zamýšlených prací, vyžádat **závazné stanovisko**

Magistrátu hlavního města Prahy. Ten v závazném stanovisku vyjádří, zda práce zamýšlené vlastníkem kulturní památky jsou z hlediska zájmů státní památkové péče na ochraně a zachování kulturní památky a jejích hodnot přípustné, nebo nepřípustné, a pokud jsou přípustné, tedy za jakých podmínek. Tyto podmínky může správní orgán stanovit, je-li to třeba pro ochranu a zachování hodnot kulturní památky.

Zákonným podkladem pro závazné stanovisko k obnově kulturní památky je písemné vyjádření Národního památkového ústavu.

Jestliže je závazné stanovisko vydáno ve věci, o které není příslušný rozhodovat stavební úřad (například restaurování movité kulturní památky), má podobu samostatného rozhodnutí podle § 67 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a vlastník kulturní památky se proti němu může odvolat. Pokud je však závazné stanovisko vydáno ve věci, o níž je stavební úřad příslušný rozhodovat (především jde o práce na nemovité kulturní památce, které podle stavebního zákona vyžadují územní rozhodnutí, územní souhlas, stavební povolení nebo ohlášení), má závazné stanovisko orgánu státní památkové péče podobu podle § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, nelze se proti němu samostatně odvolat a jeho věcným závěrům se lze bránit až v řízení před stavebním úřadem.

V případech rozsáhlejších či náročnějších obnov kulturní památky lze doporučit, aby si vlastník kulturní památky nejprve zpracoval záměr obnovy kulturní památky a k tomuto si vyžádal závazné stanovisko Magistrátu hlavního města Prahy. Teprve poté, kdy Magistrát hlavního města Prahy shledá záměr obnovy přípustným, by měl vlastník kulturní památky přistoupit ke zpracování projektové dokumentace obnovy kulturní památky v rozsahu vyžadovaném předpisy stavebního práva a k takto zpracované dokumentaci si musí také vyžádat závazné stanovisko Magistrátu hlavního města Prahy. Uvedeným postupem se však vyvaruje případům, kdy předloženou projektovou dokumentaci provedení obnovy kulturní památky posoudí Magistrát hlavního města Prahy jako nepřípustnou z hlediska zájmů chráněných státní památkovou péčí.

Vlastník kulturní památky i projektant mají podle § 14 odst. 7 zákona o státní památkové péči právo na projednání dokumentace obnovy kulturní památky v procesu jejího zpracování s Národním památkovým ústavem. Jestliže si to Národní

památkový ústav vyžádá, je vlastník kulturní památky povinen mu odevzdat jedno vyhotovení dokumentace obnovy.

Zvláštním druhem obnovy kulturních památek je jejich restaurování. Jde o obnovu kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění (například obrazy, sochy, sgrafita) nebo uměleckořemeslnými pracemi (například tepané mříže, dveřní kování). Restaurování může provádět pouze restaurátor mající povolení k restaurování; toto povolení uděluje Ministerstvo kultury. Může jej také provádět osoba, která je oprávněna provádět restaurování v jiném členském státě EU, a to na základě oznámení Ministerstvu kultury anebo na základě uznání odborné kvalifikace a bezúhonnosti (rozhoduje tu rovněž Ministerstvo kultury).

10 Povinnosti vlastníka (správce, uživatele) nemovitosti v památkově chráněném území při zamýšleném zásahu na této nemovitosti

Právní režim zásahů na a do nemovitostí nacházejících se v památkově chráněných územích předepisuje § 14 zákona o státní památkové péči, který v odstavci 2 stanoví povinnost vlastníkům (správcům, uživatelům) nemovitostí, které nejsou kulturní památkou, ale jsou v památkové rezervaci, památkové zóně, ochranném pásmu, k zamýšlené stavbě, změně stavby, terénním úpravám, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby, úpravě dřevin nebo údržbovým pracím na této nemovitosti si předem vyžádat **závazné stanovisko Magistrátu hlavního města Prahy**.

Definice některých z výše uvedených pojmů je totožná s jejich definicí obsaženou v zákoně č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebního řádu, ve znění pozdějších předpisů (stavební zákon). Některé pojmy jsou však, s ohledem na předmět ochrany sledovaný zákonem o státní památkové péči a prováděcími právními předpisy, definovány odlišně, a to šířeji, než jsou definovány v právních předpisech stavebního práva.

- **Stavba** = stavební dílo, které vzniká stavební nebo montážní technologií, bez zřetele na stavebně technické provedení, použité stavební výrobky, materiály a konstrukce, na účel využití a dobu trvání (§ 2 odst. 3 stavebního zákona).
- **Změna stavby** = nástavba, kterou se stavba zvyšuje; přístavba, kterou se stavba půdorysně rozšiřuje a která je vzájemně provozně propojena s dosavadní stavbou; stavební úprava, při které se zachovává vnější půdorysné i výškové ohraničení stavby; zateplení pláště stavby; změna v provádění stavby oproti jejímu povolení nebo dokumentaci stavby ověřené stavebním úřadem (§ 2 odst. 5, 6 stavebního zákona).
- **Terénní úpravy** = práce a změny terénu, jimiž se podstatně mění vzhled prostředí nebo odtokové poměry, těžební a jim podobné a s nimi související práce, nejedná-li se o hornickou činnost nebo činnost prováděnou hornickým způsobem, například skladovací a odstavné plochy, násypy, zavážky, úpravy pozemků pro zřízení hřišť a sportovišť, těžební práce na povrchu (§ 3 odst. 1 stavebního zákona).

- **Údržbové práce** = práce, jimiž se zabezpečuje dobrý stavební stav stavby tak, aby nedocházelo ke znehodnocení stavby a co nejvíce se prodloužila její užitelnost (§ 3 odst. 4 stavebního zákona); odstranění nežádoucích změn stavby, které nastaly v důsledku jejího užívání (například nový nátěr oken nebo fasády domu, výměna oken apod.).
- **Zařízení** = informační a reklamní panel, tabule, deska či jiná konstrukce a technické zařízení (§ 3 odst. 2 stavebního zákona); reklamní výstrč, reklamní samolepící folie, reklamní plachty a převěsy, bez ohledu na jejich materiál (plachtoviny, folie, PVC, síťoviny apod.) a způsob jejich uchycení k nemovitosti; technická zařízení (antény, satelity apod.).
- **Úprava dřevin** = výsadba a kácení dřevin na veřejných prostranstvích, jak jsou upravena v § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. Veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru.

Magistrát hlavního města Prahy v závazném stanovisku vyjádří, zda zamýšlené práce jsou z hlediska zájmů státní památkové péče přípustné, nebo nepřípustné, a pokud jsou přípustné, tedy za jakých podmínek. Tyto podmínky může stanovit, je-li to třeba pro ochranu a zachování chráněných hodnot.

Zákonným podkladem pro závazné stanovisko je písemné vyjádření Národního památkového ústavu.

Jestliže je závazné stanovisko vydáno ve věci, o které není příslušný rozhodovat stavební úřad (například nátěr oken, umístění reklamní plachty, výsadba dřevin apod.), má podobu samostatného rozhodnutí podle § 67 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a je proti němu přípustné odvolání. Pokud je však závazné stanovisko vydáno ve věci, o níž je stavební úřad příslušný rozhodovat (jde o zásahy, které podle stavebního zákona vyžadují územní rozhodnutí, územní souhlas, stavební povolení nebo ohlášení), má závazné stanovisko orgánu státní památkové péče podobu podle § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, nelze se proti němu samostatně odvolat a jeho věcným závěrům se lze bránit až v řízení před stavebním úřadem.

V případě zamýšlených rozsáhlejších či náročnějších zásahů (např. kompletní rekonstrukce, výstavba nového administrativního komplexu apod.) je vhodné, aby si vlastník (správce, uživatel) nemovitosti nejprve zpracoval záměr a k tomuto si vyžádal závazné stanovisko Magistrátu hlavního města Prahy. Teprve poté, kdy Magistrát hlavního města Prahy shledá záměr přípustným, by měl vlastník (správce, uživatel) přistoupit ke zpracování projektové dokumentace v rozsahu vyžadovaném předpisy stavebního práva a k takto zpracované dokumentaci si musí také vyžádat závazné stanovisko Magistrátu hlavního města Prahy. Uvedeným postupem se však vyvaruje případům, kdy předloženou projektovou dokumentaci realizace stavby či jiných zásahů posoudí Magistrát hlavního města Prahy jako nepřípustnou z hlediska zájmů chráněných státní památkovou péčí.

Vlastník i projektant mají podle § 14 odst. 7 zákona o státní památkové péči právo na projednání dokumentace v procesu jejího zpracovávání s Národním památkovým ústavem.

Zákon o státní památkové péči v ustanovení **§ 17 odst. 1** stanoví, že v případě nemovitostí, které nejsou kulturní památkou, ale nacházejí se v ochranném pásmu, je vyloučena povinnost žádat o závazné stanovisko k zásahům, uvedeným v ustanovení § 14 odst. 2 zákona o státní památkové péči, jde-li o stavbu, změnu stavby, udržovací práce, umístění nebo odstranění zařízení, jejichž provedením se nezasahuje žádným způsobem do vnějšího vzhledu nemovitosti. S odkazem na toto zákonné ustanovení nemají vlastníci (správci, uživatelé) nemovitostí, které nejsou kulturní památkou, ale nacházejí se v ochranném pásmu, povinnost žádat o závazné stanovisko typicky v případech interiérových úprav nemovitostí (např. úpravy bytových jader).

11 Povinnosti stavebníků

S povinností žádat o závazné stanovisko dle § 14 zákona o státní památkové péči velmi úzce souvisí oznamovací povinnost stavebníků zakotvená v ustanovení **§ 22 odst. 2 zákona o státní památkové péči**. Jestliže má být prováděna stavební činnost na území s archeologickými nálezy, je stavebník povinen již od doby přípravy stavby svůj záměr předem oznámit Archeologickému ústavu AV ČR (pražskému či brněnskému) a je také povinen umožnit provedení záchranného archeologického výzkumu. Záchranný archeologický výzkum je prováděn na základě smlouvy uzavírané s organizací oprávněnou k provádění archeologických výzkumů, která bude tento výzkum provádět. Pokud se smlouvu nepodaří uzavřít, rozhodne o provedení záchranného archeologického výzkumu Magistrát hlavního města Prahy.

Pokud je při stavbě učiněn archeologický nález, je stavebník povinen jej oznámit stavebnímu úřadu a Magistrátu hlavního města Prahy, práce v místě nálezu přerušit a pokud je třeba, provést taková opatření, aby nález nebyl poškozen nebo zničen (§ 176 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů).

12 Přemísťování kulturních památek

Režim pro přemísťování kulturních památek je upraven v **§ 18 zákona o státní památkové péči**. Národní kulturní památku a nemovitou kulturní památku je možné přemístit výlučně s předchozím souhlasem Magistrátu hlavního města Prahy.

V případě nemovité kulturní památky je zcela nerozhodné, kam nebo jak daleko se má nemovitá kulturní památka přemístit. Vždy je třeba předchozího souhlasu Magistrátu hlavního města Prahy.

Movitou kulturní památku lze trvale přemístit z veřejně přístupného místa s předchozím souhlasem Magistrátu hlavního města Prahy po vyjádření Národního památkového ústavu. Předchozí souhlas je vyžadován pouze v případě, má-li být movitá kulturní památka trvale přemístěna z veřejně přístupného místa; není vyžadován v případě, kdy má být přemístěna z veřejně přístupného místa pouze dočasně (například do restaurátorské dílny). Pod pojmem přemístění z veřejně přístupného místa se rozumí pouze přemístění mimo veřejně přístupné místo, nikoliv na jiné veřejně přístupné místo. Veřejně přístupným místem je každé místo, kam má přístup širší okruh lidí (např. výstavní prostory, muzea apod.) bez ohledu na to, zda je přístupné kdykoliv nebo jen po určité denní dobu. Má-li být movitá kulturní památka přemístěna z veřejně přístupného místa na jiné veřejně přístupné místo, byť i trvale, není k takovému přemístění vyžadován předchozí souhlas.

13 Vývoz kulturních památek a předmětů kulturní hodnoty do zahraničí

Ustanovení § 20 zákona o státní památkové péči stanoví, že kulturní památku lze vyvézt do zahraničí pro účely výstavy, zápůjčky nebo pro jiné účely, například restaurování, jen s předchozím souhlasem Ministerstva kultury. Kulturní památku lze vyvézt pouze na dobu dočasnou, nikoli trvale.

Ve vztahu k zahraničí je zákonem č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty do zahraničí, ve znění pozdějších předpisů, upraveno nakládání s **předměty kulturní hodnoty**. Jde o předměty, které tvoří kulturní dědictví, ale nejsou kulturními památkami. Předmět kulturní hodnoty, tj. movitou věc definovanou v příloze 1 uvedeného zákona lze vyvézt pouze s osvědčením, které vydávají odborné organizace (muzea, galerie, knihovny, Národní památkový ústav). Tyto odborné organizace jsou vyjmenovány v příloze 2 uvedeného zákona, včetně vymezení jejich územní působnosti. Předmět kulturní hodnoty lze vyvézt na základě osvědčení jak na dobu dočasnou, tak i trvale.

Mají-li být kulturní památka nebo předmět kulturní hodnoty vyvezeny z celního území Evropských společenství, je k tomu třeba podle § 4 zákona č. 214/2002 Sb., o vývozu některých kulturních statků z celního území Evropských společenství, ve znění pozdějších předpisů, povolení, které vydává Ministerstvo kultury.

K vývozu kulturní památky mimo celní území Evropských společenství je tedy třeba dvou aktů: předchozího souhlasu podle § 20 zákona o státní památkové péči a povolení podle § 4 zákona č. 214/2002 Sb., o vývozu některých kulturních statků z celního území Evropských společenství. Oba tyto akty vydává Ministerstvo kultury.

14 Příspěvky vlastníkům kulturních památek

Jednou z forem kompenzace zákonných povinností vlastníka kulturní památky je jeho právo na finanční příspěvek podle **§ 16 zákona o státní památkové péči**. Tyto příspěvky navazují na povinnosti vlastníka kulturní památky pečovat na vlastní náklady o kulturní památku, která je předmětem jeho vlastnictví, a udržovat ji v dobrém stavu.

Stát, kraje i obce mohou poskytovat příspěvky vlastníkům kulturních památek na náklady spojené s obnovou či zachováním kulturních památek, když tyto náklady není schopen hradit vlastník kulturní památky sám.

Příspěvky jsou poskytovány výlučně na základě žádosti vlastníka kulturní památky a na poskytnutí příspěvku není právní nárok.

Podle **§ 16 odst. 1 zákona o státní památkové péči** může obec nebo kraj ze svých rozpočtových prostředků, v rámci samostatné působnosti, poskytnout ve zvlášť odůvodněných případech vlastníkovi kulturní památky finanční příspěvek na zvýšené náklady spojené se zachováním nebo obnovou kulturní památky, a to za účelem jejího účinnějšího společenského uplatnění. Za zvlášť odůvodněný případ se považuje například špatný technický stav kulturní památky nezaviněný jejím vlastníkem nebo pohledově významná poloha kulturní památky. Tento příspěvek může obec či kraj poskytnout i v případě, kdy vlastník kulturní památky není schopen sám hradit náklady spojené s obnovou nebo zachováním kulturní památky. Bližší podmínky poskytnutí příspěvku stanovuje jednak § 12 vyhlášky č. 66/1988 Sb., jednak konkrétní obec či kraj, které příspěvek ze svého rozpočtu poskytují. Příspěvek může být poskytnut na základě smlouvy, případně na základě správního rozhodnutí.

Hlavní město Praha vyhlašuje každoročně v letních měsících **granty** v oblasti památkové péče pro vlastníky památkově významných objektů na území hlavního města Prahy.

Informace o grantovém programu hlavního města Prahy, předepsaný formulář žádosti, požadavky na přílohy žádosti a termíny pro podání žádosti poskytuje

odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu Magistrátu hlavního města Prahy a jsou k dispozici též na internetových stránkách Magistrátu hlavního města Prahy (<http://pamatky.praha-mesto.cz>).

Na území hlavního města Prahy mohou vyhlášovat také jednotlivé **Městské části** grantové programy na obnovu památek, popř. jiné grantové programy, z nichž poskytují vlastníkům kulturních památek příspěvek.

Podle **§ 16 odst. 2 zákona o státní památkové péči** může příspěvek na obnovu kulturní památky poskytnout ze státního rozpočtu Ministerstvo kultury, je-li na zachování kulturní památky mimořádný společenský zájem.

V současné době poskytuje **Ministerstvo kultury** příspěvky ze státního rozpočtu prostřednictvím následujících specializovaných programů:

— Program záchrany architektonického dědictví

Z tohoto programu jsou poskytovány příspěvky na obnovu kulturních památek, které jsou nejcennější součástí architektonického dědictví (například hrady, zámky, kláštery, historické zahrady, kostely), konkrétně na práce směřující k záchraně kulturní památky nebo k záchraně těch jejích částí, které tvoří podstatu kulturní památky.

— Havarijní program

Z tohoto programu poskytuje Ministerstvo kultury příspěvky na zajištění nejnaléhavějších oprav nemovitých kulturních památek, zejména na odstranění havarijního stavu střech a nosných konstrukcí staveb – kulturních památek.

— Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón

V tomto programu jsou poskytovány příspěvky na obnovu kulturních památek nacházejících se v nejcennějších částech historických měst prohlášených za památkové rezervace nebo památkové zóny. Finanční příspěvky mohou být z tohoto programu poskytovány pouze tehdy, pokud má příslušné město zpracovaný vlastní program regenerace a pokud se zároveň finančně podílí – společně s vlastníkem – na obnově kulturní památky.

— **Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny**

Z tohoto programu se poskytují příspěvky na obnovu kulturních památek nacházejících se ve vesnických památkových rezervacích a ve vesnických krajinných památkových zónách (zejména památek lidové architektury, například zemědělských usedlostí, chalup, kapliček a božích muk).

— **Program restaurování movitých kulturních památek**

Z tohoto programu jsou poskytovány příspěvky na obnovu (restaurování) movitých kulturních památek, zejména významných děl výtvarných umění nebo uměleckořemeslných prací umístěných v budovách zpřístupněných veřejnosti pro kulturní, výchovně vzdělávací nebo náboženské účely (například obrazy a sochy v kostelech).

— **Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností**

Podporuje obnovu památkového fondu, kde to efektivně a účelně neumožňují jiné programy Ministerstva kultury. Finanční prostředky v Programu jsou určeny na zachování a obnovu nemovitých kulturních památek, které se nalézají mimo památkové rezervace a zóny, nejsou národními kulturními památkami a nejsou ve vlastnictví České republiky.

— **Program Podpora pro památky UNESCO**

Jeho hlavním cílem je dostát závazkům, které České republice vyplývají z přijetí Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. V rámci zásad pro čerpání finančních prostředků z tohoto programu byly vytvořeny tři prioritní oblasti: tvorba management plánů, vědecko-výzkumné aktivity a prezentace, propagace a edukace statků UNESCO. Účelem programu je podporovat všestranný rozvoj památek zapsaných na Seznam světového dědictví, které se nacházejí na území ČR.

— **Program Podpory občanských sdružení v památkové péči**

Umožňuje finančně podporovat veřejně prospěšné projekty předložené občanskými sdruženími, popř. dalšími subjekty, jejichž činnost napomáhá k ochraně nemovitého i movitého památkového fondu v ČR a k nejširší popularizaci péče o něj.

— **Program Podpora záchranných archeologických výzkumů**

Byl založen společným opatřením ministerstev kultury a financí jako jeden z nástrojů plnění mezinárodních závazků České republiky podle Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy na podporu záchranných archeologických výzkumů prováděných příspěvkovými organizacemi zřízenými Ministerstvem kultury, pokud jsou oprávněny k této činnosti.

Informace o programech Ministerstva kultury, předepsané formuláře žádostí, požadavky na přílohy žádostí a termíny pro podání žádostí poskytuje Ministerstvo kultury a jsou k dispozici též na internetových stránkách této instituce (www.mkcr.cz). Při zpracovávání žádosti může vlastníkově kulturní památky poskytnout bezplatnou odbornou pomoc také Národní památkový ústav.

15 Daňové úlevy vlastníka kulturní památky

Stát poskytuje vlastníkům kulturních památek jako kompenzaci jejich zákonných povinností i nepřímou finanční pomoc v podobě daňových úlev a zvýhodnění.

— Osvobození od daně ze staveb

Podle § 9 odst. 1 písm. p) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, jsou od daně ze staveb osvobozeny stavby, které jsou kulturními památkami a na kterých jsou prováděny stavební úpravy. Tyto stavby – kulturní památky, jsou od daně ze staveb osvobozeny na dobu osmi let, přičemž tato lhůta počíná běžet rokem následujícím po vydání stavebního povolení na stavební úpravy prováděné vlastníkem kulturní památky.

Podle § 9 odst. 1 písm. k) citovaného zákona a navazujícího § 1 odst. 1 prováděcí vyhlášky č. 12/1993 Sb. jsou od daně ze staveb osvobozeny stavby – kulturní památky, ve vlastnictví právnických a fyzických osob, které jsou zpřístupněny z výchovně vzdělávacích důvodů. Nejde o jakékoli zpřístupnění, nýbrž o zpřístupnění na základě písemné smlouvy uzavřené mezi Ministerstvem kultury a vlastníkem kulturní památky. V této smlouvě musí být uveden časový a prostorový rozsah zpřístupnění a stanoven jeho režim, a to v souladu s památkovou hodnotou (jde například o hodnoty architektonické, technické či umělecké) a dalšími způsoby využití objektu. Rozsah zpřístupnění se může týkat například určení, které místnosti stavby budou zpřístupněny, v kterých dnech roku bude kulturní památka zpřístupněna a podobně.

— Osvobození od daně z pozemků

Podle § 4 odst. 1 písm. g) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, a navazujícího § 2 odst. 1 vyhlášky č. 12/1993 Sb. jsou od daně z pozemků osvobozeny pozemky tvořící jeden funkční celek se stavbou – kulturní památkou zpřístupněnou na základě smlouvy mezi vlastníkem a Ministerstvem kultury podle § 9 odst. 1 písm. k) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, a navazujícího § 1 odst. 1 prováděcí vyhlášky č. 12/1993 Sb.

— Osvobození od daně darovací

Podle § 19 odst. 3 zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, je od daně darovací osvobozeno bezúplatné nabytí majetku (věcí movitých i nemovitých), pokud k němu dochází mezi osobami zařazenými v I. a II. skupině. Do I. skupiny patří příbuzní v řadě přímé a manželé. Do II. skupiny patří příbuzní v řadě pobočné (sourozenci, synovci, neteře, strýcové a tety) a manželé dětí (zeťové a snachy), děti manžela, rodiče manžela, manželé rodičů a osoby, které s dárce žily nejméně po dobu jednoho roku před převodem ve společné domácnosti a které z tohoto důvodu pečovaly o společnou domácnost nebo byly odkázány výživou na dárce.

— Zvláštní režimy odpisování

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů, stanoví některé zvláštnosti odpisování ve vztahu ke kulturním památkám.

Podle § 27 písm. e) citovaného zákona jsou movité kulturní památky a jejich soubory hmotným majetkem, který je z odpisování vyloučen.

Podle § 29 odst. 3 a § 30 odst. 8 citovaného zákona se roční odpis u technického zhodnocení provedeného na nemovité kulturní památce stanoví ve výši jedné patnáctiny vstupní ceny.

Bližší informace k uvedeným daňovým zvýhodněním mohou poskytnout finanční úřady.

16 Přehled orgánů a organizací státní památkové péče

Ministerstvo kultury je ústředním orgánem státní správy na úseku státní památkové péče. Je bezprostředně nadřízeným správním orgánem Magistrátu hlavního města Prahy, odboru kultury, památkové péče a cestovního ruchu.

Památková inspekce je specializovaným kontrolním orgánem v oboru státní památkové péče. Jejím zřizovatelem je Ministerstvo kultury.

Magistrát hlavního města Prahy, odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu je příslušným prvostupňovým správním orgánem na území hlavního města Prahy ve věcech, k jejichž posouzení a rozhodnutí je na základě zákona o státní památkové péči příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností nebo krajský úřad.

Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu Magistrátu hlavního města Prahy vykonává, mimo jiné, dozorové pravomoci dle § 28 odst. 2 písm. f) a § 29 odst. 2 písm. g) zákona o státní památkové péči při obnově národních kulturních památek a kulturních památek a při stavbě, změně stavby, terénních úpravách, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby nebo udržovacích pracích na nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu.

Národní památkový ústav plní úkoly odborné organizace státní památkové péče. Je organizací pro výkon a koordinaci veškeré odborné činnosti v oboru státní památkové péče.

Národní památkový ústav není vybaven rozhodovací pravomocí a jeho pracovníci nesmějí závazně určovat, jakým způsobem budou práce na obnově kulturní památky či stavbě v památkové rezervaci, památkové zóně či ochranném pásmu provedeny. Rozhodovací pravomoc přísluší výhradně orgánům státní památkové péče, mezi které Národní památkový ústav a jeho pracovníci nepatří. Nemohou tak například na staveništi určovat, jakou barvou bude opatřena fasáda obnovené kulturní památky nebo jakou profilací budou mít nově osazovaná okna. Dle

ustanovení § 32 odst. 2 písm g) zákona o státní památkové péči sice Národní památkový ústav zabezpečuje odborný dohled nad prováděním komplexní péče o kulturní památky, tato pravomoc je však pouze konzultační a předchází vydání závazného stanoviska správním orgánem státní památkové péče. Následná kontrolní a dohledová oprávnění zástupců Národního památkového ústavu nemohou měnit podmínky vydaného závazného stanoviska.

17 Adresář

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 1, 118 11 Praha 1 – Malá Strana
tel.: 257 085 111, fax: 224 318 155
<http://www.mkcr.cz>

Magistrát hlavního města Prahy

odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu
Jungmannova 35/29, 110 01 Praha 1
tel.: 236 001 111 (ústředna), 236 002 428 (informace), fax: 236 007 026
e-mail: posta@cityofprague.cz, <http://magistrat.praha-mesto.cz>

Národní památkový ústav

ústřední pracoviště
Valdštejnské nám. 3, 118 01 Praha 1
tel.: 257 010 111, fax: 257 533 527
e-mail: up@up.npu.cz, <http://www.npu.cz>

územní odborné pracoviště v hlavním městě Praze
Na Perštýně 12, 110 00 Praha 1
tel.: 234 653 100, fax: 234 653 119
e-mail: praha@praha.npu.cz, <http://www.npu.cz>

Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.

Letenská 4, 118 01 Praha 1
tel.: 257 014 300, fax: 257 532 288
e-mail: arupraha@arup.cas.cz, <http://www.arup.cas.cz>

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Královopolská 147, 612 00 Brno
tel.: 541 514 101, fax: 541 514 123
e-mail: sekretariat@iabrno.cz; infor@iabrno.cz, <http://www.iabrno.cz>

18 Základní přehled právních předpisů a jiných normativních aktů na úseku státní památkové péče

Zákony

- Zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 101/2001 Sb., o navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

Přímo závazné předpisy mezinárodního práva

- Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (č. 99/2000 Sbírky mezinárodních smluv)
- Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy (č. 73/2000 Sbírky mezinárodních smluv)
- Druhý protokol k Haagské úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu z roku 1954 Haag (č. 71/2007 Sbírky mezinárodních smluv)

Ostatní mezinárodní úmluvy

- Sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. 159/1991 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví
- Vyhláška Ministerstva zahraničních věcí č. 15/1980 Sb., o Úmluvě o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků
- Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 94/1958 Sb., o Úmluvě na ochranu kulturních statků za ozbrojeného konfliktu a Protokolu k ní

Podzákonné právní předpisy

- Vyhláška Ministerstva kultury č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška Ministerstva kultury č. 187/2007 Sb., kterou se stanoví obsah a náležitosti plánu území s archeologickými nálezy
- Vyhláška Ministerstva kultury č. 420/2008 Sb., kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón

Podzákoné právní předpisy, vymezujiící národní kulturní památky

- Nařízení vlády č. 50/2010 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky (za NKP prohlášeno: Dům U Černé Matky Boží v Praze na Starém Městě; kostel Nejsvětějšího srdce Páně v Praze na Vinohradech; Čistírna odpadních vod v Praze v Bubenči)
- Nařízení vlády č. 337/2002 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění pozdějších předpisů (za NKP prohlášeno: České korunovační klenoty; Betlémská kaple; Karolinum; Národní muzeum; Novoměstská radnice)
- Nařízení vlády č. 147/1999 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění pozdějších předpisů (za NKP prohlášeno: Pražský hrad; Stavovské divadlo; Anežský klášter; Karlův most se sochařskou výzdobou; Národní divadlo; Klášter na Slovanech; Vyšehrad; Národní památník na Vítkově s hrobem Neznámého vojína; Čestná pohřebiště spojeneckých armád a bojovníků za svobodu na Olšanech; Bojiště bitvy na Bílé Hoře s mohylou a letohrádek Hvězda s oborou; Památník protifašistického odboje v Kobylisích)
- Nařízení vlády č. 262/1995 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, v platném znění (za NKP prohlášeno: Klementinum; Staroměstské náměstí; Pomník sv. Václava; Kostel sv. Mikuláše na Malé Straně; Starý židovský hřbitov; Staronová synagoga; Zbraslavský klášter; Müllerova vila; Hradiště Šárka)
- Nařízení vlády č. 404/1992 Sb., o změně prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění pozdějších předpisů (za NKP prohlášeno: Staroměstská radnice; Kostel Matky Boží před Týnem; Palác Kinských)
- Nařízení vlády č. 111/1991 Sb., o prohlášení Břevnovského kláštera za národní kulturní památku, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení vlády č. 55/1989 Sb., o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění pozdějších předpisů (za NKP prohlášeno: Dům umělců (Rudolfinum); Hradiště a keltské oppidum Závist; Obecní dům hlavního města Prahy s Pražnou bránou; Památník českého odboje 1939–1945 „Pečkárna“; Strahovský klášter)

Podzákoné právní předpisy, vymezujiící památkové rezervace

- Nařízení vlády č. 66/1971 Sb., o památkové rezervaci v hlavním městě Praze
- Nařízení vlády č. 127/1995 Sb., o prohlášení území ucelených částí vybraných měst a obcí s dochovanými soubory lidové architektury za památkové rezervace (Stodůlky, Ruzyň)

Podzákoné právní předpisy, vymezujiící památkové zóny

- Vyhláška hlavního města Prahy č. 15/1991 Sb. HMP o prohlášení částí území hlavního města Prahy za památkové zóny a o určení podmínek jejich ochrany (Osada Budánka; Vilová kolonie Ořechovka; Osada Rybáře; Staré Dáblice; Kralovice)
- Vyhláška hlavního města Prahy č. 10/1993 Sb. HMP o prohlášení částí území hlavního města Prahy za památkové zóny a o určení podmínek jejich ochrany (Vinohrady, Žižkov, Vršovice; Nusle; Karlín; Dejvice, Bubeneč, horní Holešovice; Smíchov; Staré Bohnice; Stará Hostivař; Barrandov; Baba)
- Vyhláška Ministerstva kultury č. 108/2003 Sb., o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných městech a obcích za památkové zóny a určování podmínek pro jejich ochranu (Staré Střešovice; Tejnka)
- Vyhláška Ministerstva kultury č. 413/2004 Sb., o prohlášení území s historickým prostředím ve vybraných obcích a jejich částech za památkové zóny a určení podmínek jejich ochrany (Střešovičky)

Ochranné pásmo

- Rozhodnutí bývalého odboru kultury NVP č.j. Kul/5-932/81 ze dne 19. 5. 1981 o určení ochranného pásma památkové rezervace v hl. m. Praze a jeho doplňkem ze dne 9. 7. 1981, kterými se určuje toto ochranné pásmo a podmínky pro činnost v něm

Usnesení vlády

- Usnesení vlády ze dne 16. 7. 1997 č. 426 o Programu restaurování movitých kulturních památek
- Usnesení vlády ze dne 22. 2. 1995 č. 110 k Programu záchrany architektonického dědictví
- Usnesení vlády ze dne 25. 3. 1992 č. 209 k Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón

Související předpisy

- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

- Zákon č. 183/2006, o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška hlavního města Prahy č. 26/1999 Sb. HMP o obecných technických požadavcích na výstavbu v hl. m. Praze, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení hlavního města Prahy č. 26/2005 Sb. HMP kterým se zakazuje reklama šířená na veřejně přístupných místech mimo provozovnu, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 72/1994 Sb., kterým se upravují některé spoluvlastnické vztahy k budovám a některé vlastnické vztahy k bytům a nebytovým prostorům a doplňují některé zákony (zákon o vlastnictví bytů), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 101/2001 Sb., o navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 214/2002 Sb., o vývozu některých kulturních statků z celního území Evropských společenství, ve znění pozdějších předpisů

Vydal:
Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu
Magistrát hlavního města Prahy
III. aktualizované vydání
www.praha-mesto.cz/pamatky
<http://pamatky.praha-mesto.cz>
Rok vydání: 2010